

ततो भीः प्राविशत् काकं तदा तत्र विचेतसं । दीपद्रुमानपश्यन्तं निपातार्थं श्रमान्वितं ।
 निपतेयं क नु श्रान्त इति तस्मिन् जलार्णवे । अविस्मयः समुद्रो हि बज्रसत्त्वगणालयः । १८९०
 महासत्त्वशतोद्भासी नभसोऽपि विशिष्यते । गाम्भीर्याद्धि समुद्रस्य न विशेषं हि सूतज ।
 दिगम्बराभसां कर्णं समुद्रस्य विदुर्जनाः । विदूरपातात्तोयस्य किं पुनः कर्णं वायसः ।
 अथ हंसोऽप्यतिक्रम्य मुहूर्त्तमिति चेति च । अवेक्षमाणस्तं काकं नाशकद्वयपसर्पितुं ।
 अतिक्रम्य च चक्राङ्गः काकं तं समुदैक्षत । यावद्गत्वा पतत्येष काको मामिति चिन्तयन् ।
 ततः काको भृशं श्रान्तो हंसमभ्यागमत्तदा । तन्तथा हीयमानन्तु हंसो दृष्ट्वा ऽब्रवीदिदं । १८९५
 उज्जिहीर्षुर्निमज्जन्तं स्मरन् सत्पुरुषव्रतं ।
 ॥ हंस उवाच ॥ बह्वनि पतितानि त्वमाचक्षणे मुहुर्मुहुः । पातस्याव्याहरंश्चेदं न नो गुह्यं प्रभाषसे ।
 किं नाम पतनं काक यत्त्वं पतसि साम्प्रतं । जलं स्पृशसि पक्षाभ्यां तुण्डेन च पुनः पुनः ।
 प्रब्रूहि कतमे तत्र पाते वर्त्तसि वायस । एह्येहि काक शीघ्रं त्वमेष त्वां प्रतिपालये ।
 ॥ शल्य उवाच ॥ स पक्षाभ्यां स्पृशन्नार्त्तस्तुण्डेन च जलं तदा । दृष्ट्वा हंसेन दुष्टात्मनिदं हंसं ततोऽब्रवीत् । १८९०
 अपश्यन्नभसः पारं निपतंश्च श्रमान्वितः । पातवेगप्रमथितो हंसं काकोऽब्रवीदिदं ।
 वयं काकास्ततो नाम चरामः काकजान्वयाः । हंस प्राणैः प्रपद्ये त्वामुदकान्तं नयस्व मां ।
 स पक्षाभ्यां स्पृशन्नार्त्तस्तुण्डेन च महार्णवं । काको दृढपरिश्रान्तः सहसा निपपात ह ।
 सागराभसि तं दृष्ट्वा पतितं दीनचेतसं । श्रियमाणमिदं काकं हंसो वाक्यमुवाच ह ।
 शतमेकञ्च पातानां पताम्यहमनुस्मर । स्नाघमानस्त्वमात्मानं काक भाषितवानसि । १८९५
 स त्वमेकशतं पातं पतन्नभ्यधिको मया । कथमेवं परिश्रान्तः पतितोऽसि महार्णवे ।
 प्रत्युवाच ततः काकः सोदमान इदं वचः । उपरिष्टात्तदा हंसमभिवीक्ष्य प्रसादयन् ।
 ॥ काक उवाच ॥ उज्जिष्टदर्पितो हंस मन्येत्मानं सुपर्णवत् । अवमन्ये बह्वंशाहं काकानन्यांश्च पक्षिणः ।
 प्राणैर्हंस प्रपद्ये त्वां दीपान्तं प्रापयस्व मां । यद्यहं स्वस्तिमान् हंस स्वदेशं प्राप्नुयां विभो ।
 न किञ्चिदवमन्येऽहमापदो मां समुद्धर । तमेवं वादिनं दीनं विलपन्तमचेतनं । १८९०
 काककाकेति रासन्तं निमज्जन्तं महार्णवे । कृपयादाय हंसस्तं जलक्षित्रं सुदुर्दृशं ।
 पद्भ्यामुत्क्षिप्य वेगेन पृष्ठमारोपयच्छनैः । आरोप्य पृष्ठे हंसस्तं काकं तूष्णं विचेतनं ।
 आजगाम पुनर्दापं स्पृष्ट्वा पेततुर्यतः । संस्थाप्य तच्चापि पुनः समाश्रय्य च खेचरं ।
 गतो यथेष्टितं देशं हंसो मन इवाशुगः । एवमुज्जिष्टपुष्टः स काको हंसपराजितः ।
 बलं वीर्यं महत् कर्णं त्यक्त्वा क्षान्तिमुपागतः । उज्जिष्टभोजनः काको यथा वैश्यकुले पुरा । १८९५
 एवं त्वमुज्जिष्टभृतो धार्तराष्ट्रैर्न संशयः । सदृशान् श्रेयसश्चापि सर्वान् कर्णवमन्यसे ।
 द्रोणद्रोणिर्गुप्तो भीष्मेणान्यैश्च कौरवैः । विराटनगरे पार्थमेकं किं नाबधोस्तदा ।
 यत्र व्यस्ताः समस्ताश्च निर्जिताः स्य किरीटिना । शृगाल इव सिंहो क ते वीर्यमभूत्तदा ।